

Uzay Mekiğine Veda

Alp Akoğlu

NASA'nın Uzay Mekiği Programı, 30. yılında sona erdi. 8 Temmuz'da fırlatıldıktan sonra 21 Temmuz'da inen Atlantis, fırlatılan son uzay mekiği oldu. Uzay Mekiği Programı kuşkusuz uzay araştırmalarında bir dönüm noktasıydı. Uzay Mekiği Programı'nı sayılarla ele alacak olursak mekiklerin uzay çalışmalarındaki rolü daha iyi anlaşılabilir.

NASA'nın Uzay Mekiği Programı'nın toplam maliyetinin yaklaşık 210 milyar dolar olduğu tahmin ediliyor. Bu değer Türkiye'nin toplam yıllık harcamasından daha yüksek. Tekrar kullanılabilir insanlı araçların daha ekonomik olacağı düşüncesiyle yola çıkılmış olsa da, gerçekte uzay mekiklerinin tek kullanımlık roketlere göre daha pahalıya mal olduğu ortaya çıktı.

Uzay mekikleri toplam 1600 ton yükü uzaya taşıdı. Bu, bu güne kadar yapılan uçuşlarda uzaya taşınan toplam yük-

kün yarısından fazla. Uluslararası Uzay İstasyonu'nun bazı parçaları da dahil olmak üzere toplam 180 parça yük uzay mekikleriyle uzaya taşındı. Yine uzay mekikleri, kullanım dışı kalmış uydular ve uzay istasyonlarının artıklarından oluşan toplam 104 ton yükü yeryüzüne taşıdı.

NASA toplam beş uzay mekiği yaptı (Columbia, Challenger, Discovery, Atlantis ve Endeavour). Bunlardan Challenger 1986'da fırlatma sırasında, Columbia ise 2003'te atmosfere giriş sırasında parçalandı. Bu iki kazada iki mekiğin toplam 14 kişiden oluşan mürettebatı hayatını kaybetti.

NASA'nın uzay mekikleri 30 yılda toplam 1323 günü uzayda geçirdi. Bu süre içinde mekikler yeryüzünün çevresinde yaklaşık 21.000 kez dolandı. 16 farklı ülkeden, 306'sı erkek, 46'sı kadın olmak üzere 355 astronot uzay mekikleriyle uzaya çıktı. Bu astronotların bazıları birden fazla kez uzaya çıktı. Bu nedenle tüm uzay mekiği uçuşlarının toplam mürettebat sayısı (kazalarda kaybedilenler de dahil) 833 kişi.

Uzay mekiklerinin inişi için ABD'de ikisi yedek olmak üzere toplam üç tesis var. Uzay

mekiklerinin ana iniş yeri Florida'daki Kennedy Uzay Üssü'dü. Kaliforniya'daki Edwards Hava Üssü ve New Mexico'daki White Sands Uzay Limanı yedek iniş alanlarıydı. Bunlar dışında belirlenen 30 kadar acil iniş alanları arasında Ankara Esenboğa Havalimanı da vardı.

Uzay mekiği programı sona erdikten sonra, ABD uzay uçuşları için tasarlamakta olduğu yeni uzay araçlarını kullanıma sokana kadar, astronotlar Uluslararası Uzay İstasyonu'na Ruslar'ın Soyuz uzay araçlarıyla gidip gelecek.

